

Avfallsplan 2019 - 2023

för Upplands-Bro kommun

**Antagen av kommunfullmäktige den 19 december
2018 att gälla från och med den 1 januari 2019**

**Avfallsplan med tillhörande bilagor utgör tillsammans med
kommunens avfallsföreskrifter renhållningsordning för Upplands-
Bro kommun.**

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund.....	3
Syfte med avfallsplanen	3
Framtagande och genomförande	3
Ansvar	4
Framtidens överblick på avfallsflödenas utveckling	4
Styrmedel och infrastruktur.....	4
Konsekvenser av planens genomförande	5
Uppföljning	5
Giltighetstid för avfallsplanen	5
Läsanvisning	5
Fakta om Upplands-Bro kommun.....	6
Vision 2035 – Kommunen som ger plats	6
Visionens ledord.....	7
Miljöplan.....	7
Mål och åtgärder	8
Inriktningsmål 1.	8
En hållbar avfallshantering anpassad till människan	8
1a. Öka medvetenheten och kunskapen kring hållbar konsumtion	8
1b. År 2023 ska minst 90 % av hushållen vara nöjda med hur avfallshanteringen fungerar i kommunen	9
1c. Nedskräpningen ska minska i kommunen.....	10
1d. Skapa god arbetsmiljö på befintliga och nya hämtningsplatser	10
Inriktningsmål 2	11
Ta vara på avfallet som resurs.....	11
2a. Avfall ska förebyggas och en större andel produkter och material återanvändas	11
2b. Materialåtervinningen ska öka och mängden felsorterat avfall i soppåsen ska minska jämfört med 2018	12
2c. Förebyggande, återanvändning och materialåtervinning av bygg- och rivningsavfall ska öka.....	13
2d. Mängden matavfall som slängs i onödan ska minska	13
2e. Andelen matavfall som sorteras ut ska vara minst 70 % till 2023	14
2f. Fortsatt minskning av mängden avfall till deponi	14
Inriktningsmål 3	15
Allt avfall hanteras miljöriktigt för en hållbar miljö	15
3a. Andelen farligt avfall och elavfall i soppåsen ska minska jämfört med 2018.	15
3b. Hålla hög kvalitet på insamlat matavfall.....	16
3c. Minimera miljöpåverkan vid insamling av hushållsavfall	16
3d. Liten miljöpåverkan från gamla deponier	17
Inriktningsmål 4	17
Effektiva system för avfallshantering.....	17
4a. Utveckla insamlingssystemet utifrån funktionalitet och ekonomi	17
4b. Insamlingssystemen ska vara flexibla.....	18
4c. Avfallshanteringen är en naturlig del av den fysiska planeringen	18
4d. Utveckla samverkansarbete med andra kommuner och aktörer.....	19

Inledning

Bakgrund

Enligt bestämmelser i Miljöbalken ska det finnas en avfallsplan för varje kommun. Innehåll i avfallsplanen regleras av Naturvårdsverket. Avfallsplanen är kommunens styrande dokument för avfallshanteringen. Den fungerar som ett planeringsverktyg för att uppnå en god avfallshandling och beskriver prioriterade målområden, delmål och aktiviteter som gäller mellan åren 2019 och 2023.

Avfallsplanen ska bland annat innehålla uppgifter om vilka avfallstyper som uppkommer inom kommunen samt uppgifter om avfallets mängd och ursprung. Det finns också en nationell avfallsplan ”Från avfallshandling till resurshushållning” som anger riktningen för de kommunala avfallsplanerna. Upplands-Bros tidigare avfallsplan gällde 2007–2012. Uppföljning av denna visar att målen och åtgärderna i stort har genomförts.

Syfte med avfallsplanen

Syftet med avfallsplanen är att beskriva avfallshandling inom Upplands-Bro kommun och att tydliggöra kommunens ambitioner på avfallsområdet. Avsikten med målen är att arbeta mot förbättrade insamlingssystem och tydlighet för de som lämnar avfall att minska mängden avfall och avfallets miljöpåverkan. Syftet är även att styra avfallshandling i riktning mot ett hållbart samhälle och underlätta ett klimatsmart leverne. Avfallsplanen ska vara en del av kommunens styrdokument vid fysisk planering.

Avfallsplanen ska ge ansvariga och allmänheten en helhetsbild av avfallshandling och visa på möjligheterna att påverka sin egen handtering av avfall. Avfallsplanen vänder sig till alla som bor och verkar i Upplands-Bro kommun.

Framtagande och genomförande

Arbetet med den nya avfallsplanen har skett i två grupper.

Specialistgrupp bestående av kommunala tjänstemän med uppgift att bidra med sakkunskaper och erfarenheter från skilda delar av den kommunala verksamheten. Workshop har genomförts med syfte att tillsammans med berörda aktörer inom kommunen, t.ex. tekniska avdelningen, kundcenter, plan- och exploatering, fastighetsförvaltning, kommunikationsstab, näringsliv och miljö ta fram konkreta mål och åtgärdsförslag för avfallsplanen för att ge tydliga riktlinjer och ett användbart verktyg i de olika verksamheterna.

Arbetsgrupp bestående av avfallsingenjör och konsulter från Tyréns ansvarade för samarbete med specialistgruppen, framtagande av förslag till avfallsplanen, genomförande av samråd och utställning för granskning samt kommunikation med berörda aktörer.

Samråd med länsstyrelsen om innehållet i miljöbedömningen av avfallsplanen har genomförts.

Antagande av avfallsplan har skett enligt bestämmelser i 15 kap. 42–43 §§ miljöbalken. Efter godkännande av Tekniska nämnden ställdes avfallsplanen ut för samråd med allmänheten för synpunkter. Inkomna synpunkter beaktades i en samrådsredogörelse och ändringar har gjorts. Efter beslut i Tekniska nämnden ställdes avfallsplanen ut för slutgiltig granskning under fyra veckor.

Därefter gjordes ytterligare justeringar. Slutförslaget till avfallsplan antas först av Tekniska nämnden och bereds sedan av Kommunstyrelse för slutligt antagande av Kommunfullmäktige.

Utställning av avfallsplanen kungörs på kommunens hemsida, i Kommunhuset och biblioteket i Bro.

Ansvar

Tekniska nämnden har det övergripande ansvaret för att initiera arbetet med de mål och åtgärder som är framtagna i Avfallsplan 2019–2023. Övriga berörda enheter samarbetar med avfallsenheten för att genomföra de initierade åtgärderna för att uppnå målen.

Framtidens överblick på avfallsflödenas utveckling

När det gäller avfallsflödenas framtida utveckling kan följande förutspås:

- Mängden av **restavfall** ska minska i takt med utökade utsorteringen av matavfall och förpackningar. Mängden av utsorterat **matavfall** ska öka med ökning av sorteringsgrad och antal hushåll och verksamheter som ansluter sig till insamlingen.
- Mängden av utsorterade **förpackningar och tidningar** ska öka med utveckling av insamlingssystem närmare till fastigheter, aktiva informationskampanjer och styrande effekt av avfallstaxa.
- Mängden av **grovavfall** vid kommunens kretsloppscentraler kan minska något efter införande av inpasseringssystem med bättre kontroll över besökare t ex från verksamheter och grannkommuner. Drift av kommunens kretsloppscentraler i egen regi och planerat utvecklingsarbete ska leda till bättre service för besökare och högre sorteringsgrad av olika fraktioner för materialåtervinning.
- Mängden av allt **hushållsavfall** ska minska som ett resultat av förebyggande arbete.

Styrmedel och infrastruktur

Kommunen har möjlighet att använda olika **styrmedel** i sitt arbete att uppnå uppsatta målen och genomföra för detta nödvändiga åtgärder. Styrmedlen kan vara av olika typer så som informativa, administrativa eller ekonomiska.

Kommunen kan gå ut med olika informationskampanjer, styra mot önskade mål genom bestämda regler för avfallshantering i avfallsföreskrifter eller främja miljövänlig beteende med avfallsavgifter. Genom tillsyn och fysisk planering kan kommunen påverka verksamheter att planera och genomföra åtgärder som leder till förebyggande av avfall, återanvändning eller högre återvinningsgrad.

Kommunens **infrastruktur** och insamlingssystem för avfallshantering ska utvecklas successivt och anpassas till nya förutsättningar som t ex. ändrade förutsättningar eller förändrade levnadsmönster i samhället i stort. Kommunens snabb tillväxt med nybyggområde och etableringar av nya verksamheter kräver infrastruktur med moderna system som ska vara flexibla och effektiva. Utredning av förutsättningar för införande av nya alternativa insamlingssystem ska genomföras och ska ligga till grund för hur avfallshanteringen kommer att handlas upp i framtiden. Det kan även vara aktuellt när ansvaret för insamling av förpackningar eventuellt lämnas över till kommuner.

Konsekvenser av planens genomförande

Avfallsplanen ska bidra till en positiv utveckling för boende och verksamheter samt miljön i kommunen. I planens miljökonsekvensbeskrivning (bilaga 5) görs en bedömning av planens miljöeffekter jämfört med ett nollalternativ. Vissa av planens åtgärdsförslag kan innebära ökade kostnader för både avfallskollektivet, fastighetsägare och andra aktörer jämfört med idag. En del kostnader kan dock kompenseras med besparingar som uppkommer vid optimering och effektivisering av avfallshanteringen samt från försäljning av insamlat avfall för materialåtervinning.

Uppföljning

Uppföljning av målen kommer att göras i slutet av avfallsplaneperioden, under 2023. En halvtidsuppföljning kommer att göras under 2021 för att stämma av att arbetet med målen fortlöper som planerat.

Giltighetstid för avfallsplanen

Denna avfallsplan gäller fram till och med år 2023.

Vid framtida revidering och uppdatering av avfallsplanen ska följande gälla:

- Vid revidering av planens mål ska beslut fattas av kommunfullmäktige.
- Vid revidering av åtgärder beskrivna i planen ska beslut fattas av Tekniska nämnden.

Läsanvisning

Denna avfallsplan är uppdelad i ett huvuddokument samt sex bilagor.

Huvuddokumentet består av en redogörelse för kommunens fyra inriktningsmål för avfallshanteringen och beskrivning av hur dessa mål ska uppnås.

Mer detaljerad information om exempelvis förutsättningarna och nuläget i kommunen samt vilka lagar och regler som styr avfallshanteringen återfinns i bilagorna. Där finns även en bilaga med förklaringar av de flesta branschrelaterade ord som används. Bilagorna är samlade i ett separat dokument.

Fakta om Upplands-Bro kommun

Upplands-Bro kommun har en stor inflyttning. Prognosen pekar på att invånarantalet redan till år 2030 kommer att ha ökat till cirka 35 000 från 27 614 (SCB, 2017).

Upplands-Bro är en växande ekokommun (kommunen är medlem i föreningen Sveriges Ekokommuner) som har såväl tätorter som landsbygd. Som övergripande mål för kommunen gäller bland annat att Upplands-Bro ska vara ett gott föredöme och fatta alla beslut med utgångspunkt i ett kretsloppstänkande där vi visar omtanke för människa och miljö.

Utgångspunkten för tanken kring en ekokommun är att de har ett ekosystem i balans som är basen för en hållbar ekonomisk och social utveckling. Som ett exempel på långsiktigt arbete mot hållbar utveckling började Upplands-Bro kommun under 2014 införa insamling av matavfall, vilket sedan har utvecklats succesivt.

De nationella målen som finns om att förebygga avfall och minska avfallsmängderna ställer höga krav både på ett aktivt arbete med att förebygga avfall och på att ha flexibla och samtidigt robusta system för omhändertagandet av avfall för både hushåll och verksamheter. Det ställer också stora krav på tydlighet och långsiktighet i planeringen av avfallshanteringen, såväl som av övrig infrastruktur.

Från oktober 2017 har Upplands-Bro kommun tagit över sina två kretsloppscentraler och driver dem i egen regi. Ett stort utvecklingsarbete ska genomföras på centralerna för att förbättra både service för invånare och företag samt höja graden av grovavfallssortering med utökat antal fraktioner.

En mer detaljerad beskrivning av Upplands-Bro kommun och fakta om avfallshanteringen finns i bilaga 1.

Vision 2035 – Kommunen som ger plats

Upplands-Bro kommun vill genom avfallsplanen 2019–2023 skapa ett långsiktigt arbete inom avfallshanteringen med Vision 2035 i fokus. Visionen antogs den 3 juni 2015 av kommunfullmäktige i Upplands-Bro. Visionen är vägledande i kommunens arbete och visar i vilken riktning kommunen ska utvecklas till år 2035.

Vid framtagandet av visionen fördes en omfattande medborgardialog, för att skapa delaktighet, ökad medvetenhet samt ökat intresse för utvecklingsfrågor. Visionen har även använts som vägledning i avfallsplanen så att medborgarperspektiv i planen är utgångspunkten.

Visionen är till för och förverkligas av de som bor och verkar i kommunen. Att skapa närhet och gynna småskalighet samt skapa mötesplatser i form av t.ex. återbruk bidrar också till kommunens vision.

Visionens ledord

Nyfikenhet

Vi vågar vara nyfikna. Vi tar initiativ, är öppna och mottagliga för nya tankar och synsätt.

Omtanke

Vi bryr oss. Omtanken om varandra och vår närmiljö ger hållbarhet och plats för tillit.

Liv

I Upplands-Bro känner alla sig trygga. Här ges alla möjlighet att hitta sin plats, skapa sina livschanser och tillsammans forma framtiden.

Miljöplan

Kommunens miljöplan som styrande dokument med lokala miljömål antogs av kommunfullmäktige 2010 och är i behov av revidering. Denna plan gäller fortfarande tillsammans med kommunens översiktsplan, avfallsplan och grönplan samt relevanta lagar som miljöbalk och ramdirektiv för vatten.

I miljöplanen lyfts till exempel arbetet med de kommunala verksamheternas avfallshantering. De målen är delvis aktuella och arbetet fortsätter för att källsortering ska finnas inom alla kommunens verksamheter. Målet att 50 % av kommunens verksamheter ska ha separat insamling av matavfall är redan uppnått.

Arbetet pågår med en *Plan för hållbar utveckling i Upplands-Bro* som ska ersätta den gamla miljöplanen och klargöra prioriterade områden för en social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling i kommunen samt ge konkreta förslag på åtgärder.

Plan för hållbar utveckling i Upplands-Bro kommer att utvecklas med tanke på de mål och ramverk för hållbarhetsarbetet som finns på nationell, regional och lokal nivå. Arbetet med att utveckla planen ska ta intryck av pågående arbete för hållbar utveckling i Sverige och andra länder.

I avfallsplanen finns åtgärder som bidrar till att uppfylla målen i kommunens kommande utvecklingsplanen.

Mål och åtgärder

I avfallsplanen finns fyra inriktningsmål som anger kommunens övergripande målsättningar. Under dessa inriktningsmål finns ett antal delmål som konkretiserar de övergripande målsättningarna. Till varje delmål finns åtgärder som visar hur kommunen och andra berörda ska och kan arbeta för att uppfylla målen. Tanken med dessa mål är att de bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling.

I de allra flesta fall krävs en samverkan mellan olika aktörer för att målen ska kunna uppnås. Det kan vara till exempel kommunens olika kontor, bolag och verksamheter, fastighetsägare, byggherrar, företag och sist men inte minst kommuninvånarna. I flera fall, till exempel när det gäller avfall med producentansvar, har kommunen begränsad rådighet över insamling och hantering.

Uppföljning av mål och åtgärder

Uppföljning av avfallsplanen görs genom de mätbara mål som finns inom varje inriktningsmål. De mål som inte är mätbara följs upp genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.

Inriktningsmål 1.

En hållbar avfallshantering anpassad till människan

För att uppnå målen för insamling och återvinning krävs det att vi har avfallssystem som fungerar bra och passar för de människor som är berörda. Det omfattar både avfallslämnare, sophämtare, personal på mottagnings- och behandlingsanläggningar, och alla andra som är en del av avfallshanteringskedjan.

Gör det lätt att
sortera rätt

Genom att skapa enkla och lättillgängliga insamlingssystem kan nöjdheten bland kommuninvånarna öka. Hög nöjdhet kring avfallshanteringen tillsammans med hög medvetenhet och kunskap kan leda till en mer hållbar konsumtion.

Hög nöjdhet kan också minska nedskräpningen då det upplevs lätt att göra rätt och att avfallet hamnar på rätt plats. I och med att nedskräpningen minskar upplevs också miljöerna i kommunen som mer trygga och trevliga att vistas i. Genom att skapa en medvetenhet kring konsumtionen och förändrad beteende kan mängden avfall som uppkommer minskas. Det är viktigt att se avfall som en resurs och sortera det rätt för att sedan kunna behandla det efter dess egenskaper.

1a. Öka medvetenheten och kunskapen kring hållbar konsumtion

För att uppnå en hållbar konsumtion behöver motivation skapas genom kunskap och medvetenhet. Det är även viktigt att informationen är tydlig och lättillgänglig.

Medvetenheten om källsortering behöver öka kring olika avfallsslag/fraktioner för att även förebygga avfallets uppkomst och skapa förändrade beteenden.

Åtgärder för att uppnå målet

- Använda fler mediekanaler för information till invånare och verksamheter och lyfta frågan kring hållbar konsumtion i samband med olika kommunevent.
- Ta fram sorteringsanvisning med bilder för att de med läs- och skrivsvårigheter samt bristfälliga kunskaper i det svenska språket ska kunna ta till sig informationen.
- Uppmuntra till och medverka i skolprojekt anpassade till elever i olika årskurser, där avfallsminimering och avfallshantering står i fokus. Utveckla koncept där barn står som budbärare till sina föräldrar. Genomförs i samarbete med utbildningskontoret.

Uppföljning och nyckeltal

Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.

1b. År 2023 ska minst 90 % av hushållen vara nöjda med hur avfallshanteringen fungerar i kommunen

Det ska vara ”lätt att göra rätt”. Platser och utrustning för avfallslämning ska vara användarvänligt utformade med upplevd trygghet. Det ska vara tydligt hur kommunens insamlingssystem fungerar och hur sorteringen går till.

Åtgärder för att uppnå målet

- Ta fram en kommunikationsplan för avfallsverksamheten som knyter an till avfallsplanens mål.
- Tydliggöra hur insamlingssystemet fungerar och förmedla det kretsloppstänkande som genomsyrar kommunens arbete.
- Ta fram råd till fastighetsägare om hur de kan informera sina hyresgäster.
- Öka kunskapen om avfallsfrågor inom kommunens kontor och bolag.
- Främja insamlingssystem som gör avfallshanteringen mer tillgänglig och bekväm för användare.
- Lyfta fram goda exempel på utrymmen för avfallshantering och avfallssortering, som kan användas som inspiration för byggherrar och fastighetsägare.
- Göra enkätundersökning för att ta reda på vad som saknas för att fler avfallslämnare ska bli nöjda.

Uppföljning och nyckeltal

- Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.
- Uppföljning genom enkät till avfallsabonenterna avseende upplevd nöjdhet kring avfallshanteringen och upplevd service (%).

1c. Nedskräpningen ska minska i kommunen

Nedskräpning leder till negativa konsekvenser på miljön, exempelvis skador på djur och människa, spridning av kemikalier och upplevd otrygghet.

Upplands-Bro kommun arbetar genom sin vision för att skapa trygghet och visa omtanke för miljön. Det kan uppnås genom att skapa ett insamlingssystem där utgångspunkten är kundens behov och där det är lätt att göra rätt. Avfallet hamnar då på rätt plats och nedskräpningen minskar.

Åtgärder för att uppnå målet

- Arbeta med utveckling av insamlingssystem där hushållen och verksamheterna är nöjda med avfallshanteringen.
- Arbeta förebyggande för att skapa medvetenhet och ta krafttag mot nedskräpning genom kampanjer, exempelvis skräpplockningsaktiviteter.
- Kommunicera kommunens budskap att nedskräpningen är ett delat ansvar mellan individen och kommunen.
- Nedskräpningen i kommunen ska mätas och följas upp.
- Utveckla möjligheten att källsortera i offentlig miljö.
- Fortsätta arbetet med Håll Sverige Rent och Skräpplockardagarna.
- Utveckla insamlingssystemen i anslutning till kustmiljöer för att förebygga nedskräpning även i marina miljöer.

Uppföljning och nyckeltal

- Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.
- Införa skräpmätningar enligt befintliga metoder för att ha mätbara indikatorer för uppföljning.

1d. Skapa god arbetsmiljö på befintliga och nya hämtningsplatser

Många arbetsuppgifter som rör hämtning och övrig hantering av avfall kan vara problematiska ur arbetsmiljösynpunkt. Genom att alla berörda aktörer samverkar skapas bra förutsättningar för en sund arbetsmiljö.

Åtgärder för att uppnå målet

- Stödja entreprenörer i deras arbete med förbättring av arbetsmiljö hos sina medarbetare. Vara behjälpliga för entreprenörer i utredning av optimala lösningar för att åtgärda arbetsmiljöproblem.
- Maskinella lösningar ska prioriteras i första hand vid alla nybyggnationer och större ombyggnationer.
- Tydliggöra krav på arbetssätt avseende arbetsmiljöarbete i upphandlingar.
- Medverka och bidra till en god dialog mellan fastighetsägare och entreprenör i deras åtgärdsprocess inom arbetsmiljöarbetet.

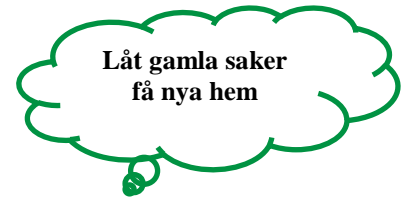
Uppföljning och nyckeltal

Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.

Inriktningsmål 2

Ta vara på avfallet som resurs

EU:s avfallshierarki, eller avfallstrappan som den också kallas, symboliserar graden av resurshushållning. Ju högre upp i trappan, desto bättre tar man vara på resurserna och generellt minskar belastningen på miljön.

Figur 1. Avfallstrappan. Källa: Avfall Sverige

De översta trappstegen handlar om att förebygga uppkomsten av avfall och dess farlighet samt öka återanvändningen. Att förebygga avfall handlar om att tänka resurseffektivt och giftfritt tidigt. Det kan vara att designa en produkt för lång hållbarhet eller att planera inköp och användning för att minska onödigt spill. Det kan också handla om att stimulera människor och verksamheter att återanvända t.ex. möbler och kläder.

För det avfall som ändå uppkommer är det viktigt att recirkulera och materialåtervinna så mycket som möjligt. Materialåtervinning gör inte bara att uttaget av mängden jungfruligt material minskar, det leder också till att vi sparar energi. För att ta vara på avfallet behöver förutsättningar som uppmuntrar rätt beteende skapas. Detta går i samma linje som kommunens vision om nyfikenhet och öppenhet för nya tankar och idéer.

En stor del av vårt avfall är biologiskt lätt nedbrytbart som till exempel matrester och trädgårdsavfall. Genom rötning (biologisk nedbrytning av organiskt material i syrefri miljö) utvinns energi och näring i form av biogas och biogödsel. Även kompostering ger en miljövinst genom att näringen tillvaratas. Det ger större miljövinster jämfört med att låta avfallet följa med den vanliga soppåsen till förbränning med energiutvinning.

2a. Avfall ska förebyggas och en större andel produkter och material återanvändas

För att klättra uppåt i avfallstrappan behöver mer avfall förebyggas och återbrukas. Genom att skapa goda förutsättningar för återanvändning kan avfall förebyggas och medvetenheten hos boende och verksamma i kommunen öka. Nya

möjligheter behöver utvecklas där människan och miljön visas omtanke och det skapas enkla lösningar för att återbruka mer.

Åtgärder för att uppnå målet

- Medverka till fortsatt utveckling av system för insamling och återanvändning av kläder och textilier.
- Uppdatera inköspolicy och inkösrutiner för att öka medvetenheten bland kommunens verksamheter om vikten att förebygga att avfall uppstår.
- Utredda möjligheten att skapa internt webbaserat återbrukssystem för kommunens verksamheter på intranätet.
- Arrangera leksaksbyte i samband med lämpliga event i samarbete med berörda aktörer.
- Fortsätta utvecklingsarbete med återbruk på kretsloppscentraler genom utöka antal sorter av varor för återanvändning, t ex byggmaterial, cyklar, möbler mm.

Uppföljning och nyckeltal

- Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.
- Uppföljning av rapporterade årliga insamlade mängder kläder/textil mm.
- Årliga jämförelser av total mängd insamlat hushållsavfall per person.

2b. Materialåtervinningen ska öka och mängden felsorterat avfall i soppåsen ska minska jämfört med 2018

Genom bra förutsättningar för att sortera avfallet kan de flöden som går till materialåtervinning respektive utvinning av energi optimeras. Grovavfall är ett exempel där utsorteringen av nya fraktioner kan öka materialåtervinningen.

Förpackningar och returpapper förekommer i stor utsträckning i soppåsen och förbättringsmöjligheter finns för ökad utsortering och återvinning av de olika materialslagen.

Åtgärder för att uppnå målet

- Avfallstaxan ska ha miljöstyrande effekt för att stimulera till utökad sortering av hushållsavfall.
- Utsortering av fraktionerna tidningar/kontorspapper, pappers-, glas-, metall- och plastförpackningar, farligt avfall och elavfall ska finnas i alla kommunala verksamheter och i kommunens eget fastighetsbestånd.
- Samarbeta med FTI och andra aktörer för utveckling av insamlingsplatser för förpackningar och tidningar samt identifiera områden där återvinningsstationer behövs.
- Utveckla insamlingsystemen för källsorterade fraktioner tillsammans med berörda aktörer.
- Ställa krav att platser/anläggningar för avfallshantering inom nybyggområde ska utformas med möjlighet till källsortering av förpackningar och tidningar.

- Öka sorteringsgraden av grovavfall på kretsloppscentralerna med nya materialfraktioner av t.ex. plast, planglas, olika sorts metaller, lastpallar och textilier.
- Förbättra sortering genom demontering av grovavfall till olika fraktioner på kretsloppscentralerna, t ex däck från fälg, möbel.

Uppföljning och nyckeltal

- Uppföljning sker främst genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.
- Följa upp antal kommunala verksamheter och fastigheter i kommunens fastighetsbestånd som har fastighetsnära insamling med källsortering.
- Andel felsorterat avfall i soppåsen följs upp genom plockanalys.

2c. Förebyggande, återanvändning och materialåtervinning av bygg- och rivningsavfall ska öka

Ett av EU avfallsdirektivets mål är att återanvändningen och materialåtervinningen av icke farligt bygg- och rivningsavfall ska vara minst 70 procent år 2020. Med kommunens snabba tillväxt och stora planer med byggnation av nya områden kommer målet vara aktuellt. En stor potential finns att genom god planering vid byggen minska andelen material som behöver kasseras.

Åtgärder för att uppnå målet

- Driva informationskampanjer om miljönyttan med effektiv hantering av byggmaterial och förebyggande av byggavfall, att spillmaterial vid byggproduktion ska minimeras och byggvaror hushållas
- Inom tillsyn över hanteringen av bygg- och rivningsavfall ställa krav via materialinventering, kontroll/rivningsplan och deponideklaration vid slutsamråd för att kontrollera att lagen följs
- Utreda möjlighet att ordna utsortering och återbruk av överblivet byggmaterial på kretsloppscentralerna.
- Ta fram goda konkreta exempel för att visa hur målet kan uppnås.

Uppföljning och nyckeltal

Redovisning av hur arbetet har genomförts för att nå delmålet.

2d. Mängden matavfall som slängs i onödan ska minska

Den mat som slängs i Sverige idag ger upphov till olika miljöproblem som till exempel stora mängder koldioxidutsläpp, övergödning av vattendrag mm. Genom att minska matsvinnet kan samhället nå stora miljövinster.

Åtgärder för att uppnå målet

- Öka kommuninvånarnas medvetenhet om matsvinnets påverkan på miljön och ekonomin
- Genomföra projekt i skolor, skolkök och storkök för att öka medvetenheten kring matsvinn i syfte att det ska minska

- Arbeta med kommunikationsprogram för minskning av matsvinnet.

Uppföljning och nyckeltal

Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.

2e. Andelen matavfall som sorteras ut ska vara minst 70 % till 2023

Även om matsvinnet minskar kommer det att uppstå matavfall. Så mycket som möjligt av det matavfall som uppstår ska sorteras ut.

Allt insamlat matavfall ska gå till produktion av biogas och biogödsel för att skapa ett slutet kretslopp. Det är viktigt att så många som möjligt sorterar ut matavfall för att öka sorteringsgraden hos både invånare och verksamheter. Kommunens ambition är att minst 90 % av avfallslämnarna sorterar sitt matavfall. Minst 70 % av deras mängd matavfall per person ska sorteras ut.

Åtgärder för att uppnå målet

- Öka invånares medvetenhet om matavfallsinsamlingens betydelse för miljön och ekonomin. Det vill säga det matavfall som ändå uppstår ska samlas in och behandlas biologiskt till biogas och biogödsel.
- Utsortering av matavfall ska finnas i alla kommunala verksamheter och i kommunens eget fastighetsbestånd.
- Delta i matavfallskampanjer för att främja matavfallsinsamling.
- Regelbundet genomföra uppföljning av mängder matavfall (följa upp statistik) med återkoppling till avfallslämnare för att påverka/utmana till bättre sortering.
- Utveckla insamling av matavfall från verksamheter särskilt från restauranger, storkök, livsmedelsbutiker mm. Kontroll kan samordnas i samband med annan tillsyn.

Uppföljning och nyckeltal

- Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.
- Andel matavfall i soppåsen följs upp genom plockanalys.
- Uppfölja totala mängden utsorterat matavfall per person relaterat till schablonberäknad mängd per person.

2f. Fortsatt minskning av mängden avfall till deponi

Deponering, det vill säga att lägga avfallet på en soptipp, är det lägsta steget i avfallstrappan. Deponering bör enbart användas för avfall som inte kan behandlas på annat sätt, till exempel mineralull och glasfiber.

Åtgärder för att uppnå målet

- Fortsätta utveckla sortering av fraktionerna på kretsloppscentralerna för att minska mängden avfall till deponi.
- Kommunikation kring vad som ska sorteras ut och var det ska lämnas. Uppdatera sorteringsguide.

Uppföljning och nyckeltal

- Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.
- Uppföljning av mängd avfall från kretsloppscentralerna som går till deponering.

Inriktningsmål 3

Allt avfall hanteras miljöriktigt för en hållbar miljö

Avfall kan ge upphov till miljöpåverkan på flera olika sätt. Avfallshanteringen idag består till stor del av transporter med sopbil, vilket kan ge upphov till buller och utsläpp till luft som påverkar klimatet. Därför är en viktig del i arbetet

med avfallsplanen att minimera miljöpåverkan från avfallsinsamlingen.

För att skapa en hållbar miljö är det viktigt att det är en hög kvalitet på det avfall som sorterar ut. Ju mindre föroreningar och farliga ämnen det finns i avfallet, desto mindre blir risken för negativ påverkan på miljön. Kvaliteten på utsorterat matavfall måste vara hög för att rötresten, biogödsel, ska kunna användas på ett korrekt sätt.

Det farliga avfallet och elavfallet måste hanteras på ett miljöriktigt sätt och sorterar ut för ett säkert omhändertagande. I takt med ökande användning av elektriska och elektroniska produkter ökar även mängden insamlat elavfall. Därför är det viktigt att elavfallet inte hamnar i soppåsen eller i grovavfall då det kan öka risken för utsläpp av farliga ämnen vid förbränning.

3a. Andelen farligt avfall och elavfall i soppåsen ska minska jämfört med 2018.

Genom att sortera ut avfall som innehåller farliga ämnen blir avfallet som går till förbränning (soppåsen) renare från olika miljö- och hälsofarliga ämnen. Det farliga avfallet kan då behandlas på ett säkert och miljöanpassat sätt. Andel av farligt och elavfall i hushållens soppåsar ligger i dagsläget runt 0,5 % och vi vill sträva efter nollvisionen för farligt och elavfall i soppåsar.

God tillgänglighet av insamlingsplatser i kombination med informationsinsatser ska höja insamlingen till en sådan nivå att vi närmar oss vår nollvision: det ska inte finnas något farligt avfall i hushållens sopkärl till 2023.

Åtgärder för att uppnå målet

- Informationskampanjer till kommuninvånare med fokus på varför det är viktigt att sortera ut farligt avfall och elavfall, vad som ska sorterar ut och var det ska lämnas.
- Utveckla säkra och lättillgängliga system för insamling av hushållens farliga avfall.
- Kommunens verksamheter ska ha kontroll på vilket farligt avfall som uppstår och förvissa sig om att hantering, borttransport och omhändertagande sker på ett korrekt sätt.

- Information och kontroll över hantering av farligt avfall och elavfall hos verksamheter ska samordnas i samband med annan tillsyn.
- Ställa tydliga krav till byggherrar på hantering av farligt avfall i bygg- och rivningslov.

Uppföljning och nyckeltal

- Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.
- Införa/kräva rapportering om hantering av farligt avfall från verksamheter för bättre kontroll och uppföljning.
- Plockanalys, följa upp andel farligt avfall och elavfall i hushållens soppsåse (%).

3b. Hålla hög kvalitet på insamlat matavfall

Kvaliteten på matavfallet ska ständigt förbättras med ökande mängderna av insamlat matavfall samt ökande befolkning. För att uppfylla målet ska det utvecklingsarbetet som påbörjats vid införande av matavfallsinsamling fortsätta.

Åtgärder för att uppnå målet

- Fortsätta informationsinsatser riktade till både hushåll och verksamheter genom medverkan i nationella kampanjer och utökade aktiviteter i sociala medier.
- Förbättra avvikelserapportering från chaufförer.
- Effektivisera åtgärder mot felsorterat matavfall så att det sorteras på ett korrekt sätt.

Uppföljning och nyckeltal

- Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.
- Uppföljning av antal reklamationer från insamlingsentreprenören eller förbehandlingsanläggning för matavfall.

3c. Minimera miljöpåverkan vid insamling av hushållsavfall

Den miljöpåverkan som själva insamlingen kan ge upphov till är främst buller, lukt, partiklar samt koldioxid från fossila drivmedel.

Åtgärder för att uppnå målet

- Arbeta för att avfallshantering i största utsträckning ska göras med fordon som drivs av förnyelsebara drivmedel.
- Verka för en god och genomtänkt logistik för avfallstransporter.
- Avväga positiva och negativa miljöeffekter inför förändringar av hämningssystemet.

Uppföljning och nyckeltal

Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.

3d. Liten miljöpåverkan från gamla deponier

Nedlagda deponier utgör en miljörisk då det innebär att stora mängder föroreningar och miljögifter samlas på en begränsad yta. Därför är det viktigt att ha kontroll över de gamla deponierna som finns i kommunen för att säkerställa att de ger en så liten miljöpåverkan som möjligt. Enligt den nationella avfallsplanen ska alla kommuner och länsstyrelser ha identifierat, inventerat och riskklassat alla nedlagda deponier till 2017.

Åtgärder för att uppnå målet

- Förnya riskklassificering av nedlagda deponier för hushållsavfall.
- Säkerställa att markägare genomför nödvändiga åtgärder för att minska miljöpåverkan från gamla deponier.

Uppföljning och nyckeltal

Sammanställning av riskklassificering samt planerade åtgärder som har gjorts.

Inriktningsmål 4

Effektiva system för avfallshantering

Systemen för insamling, mottagning, hantering och behandling av avfall ska vara effektiva. Det innebär:

- System som är lättillgängliga och lättbegripliga för de som använder dem.
- Flexibla system som kan anpassas efter ändrade förutsättningar, såsom nya lagkrav eller växande befolkning.
- System som är anpassade och välplanerade med avseende på logistik och transporter.
- Kostnadseffektiva system.
- Säkra och robusta system som är motståndskraftiga vid kriser och extraordinära händelser.

Samhället förändras ständigt och befolkningsökning, klimatförändringar samt ändrade lagkrav är faktorer som påverkar avfallshanteringen. För att skapa ett effektivt och lättillgängligt avfallshanteringssystem anger översiktsplanen att det ska tas fram planeringsriktlinjer för avfallsfrågor med syftet att ge vägledning vid detaljplaneprovning och bygglovsprovning.

4a. Utveckla insamlingssystemet utifrån funktionalitet och ekonomi

Genom att se över kommunens insamlingssystem och entreprenadavtal kan både funktionaliteten och kostnadseffektiviteten förbättras. Genom att öka funktionaliteten för insamlingssystemet skapas också lättillgängliga och lättbegripliga system anpassade för människan.

Åtgärder för att uppnå målet

- Främja moderna insamlingssystem utifrån miljö- och arbetsmiljöperspektiv via avfallstaxa.
- Vara behjälpliga för fastighetsägare att de kan optimera insamlingsplatser utifrån funktionalitet och ekonomi.
- Vid upphandling av ny avfallsentreprenad, verka för hållbar utveckling ur ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv.
- Sträva efter positiva förändringar i insamlingssystemet för att uppnå största möjliga miljönytta och servicegrad för pengarna.
- Medverka i utredning av möjligheten att skaffa insamlingsplatser för toalettavfall från småbåtar.

Uppföljning och nyckeltal

Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.

4b. Insamlingssystemen ska vara flexibla

System som är enkla att anpassa till förändrade förutsättningar är viktigt för att säkerställa fungerande avfallshantering. Med nyfikenhet och öppenhet kan flexibla insamlingssystem skapas för att hantera förändringar som exempelvis växande befolkningsmängd och ändrade lagkrav.

Åtgärder för att uppnå målet

- Bevaka nya tendenser i insamlingssystem för att se om det finns behov av att anpassa befintliga insamlingssystem.
- Utredda förutsättningar för alternativa insamlingssystem för kommunens avfallshantering bland annat för fastighetsnära insamling.
- Vara öppen för innovationer som kan leda till utvecklad avfallshantering.
- Medverka vid utredning av vilka insamlingssystem som finns eller behöver finnas för att skapa flexibilitet i dessa vid nybyggnationer.
- Bevaka de politiska diskussioner som förs om insamlingsansvaret för förpackningar och tidningar och anpassa kommunens system efter resultatet.

Uppföljning och nyckeltal

Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.

4c. Avfallshanteringen är en naturlig del av den fysiska planeringen

Avfallshanteringen är en del av samhällets infrastruktur och för att åstadkomma väl fungerande lösningar behöver den finnas med i ett tidigt skede av planeringsprocessen och vara en naturlig del av den fysiska planeringen. Det gäller både vid förändringar i befintliga områden och vid nybyggnation.

Åtgärder för att uppnå målet

- Regler och riktlinjer om avfallshanteringen för fastighetsägare och byggherrar ska finnas i kommunens tekniska handbok

- Se över rutiner och riktlinjer för avfallsrelaterad granskning av planer, program och bygglov.
- Kontinuerlig samverkan mellan berörda kontor/avdelningar för att skapa samsyn och samarbete.
- Ställa krav på att det finns ytor för god avfallshantering i samband med nybyggnation, förtätning av bostadsområden, exploatering och utveckling av områden.
- Fortsätta arbetet med att få en samsyn kring användandet av kommunal mark för avfallshantering, när möjlighet att anordna en bra hantering saknas på fastigheten.

Uppföljning och nyckeltal

Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.

4d. Utveckla samverkansarbete med andra kommuner och aktörer

Genom att samarbeta och skapa erfarenhetsutbyte med andra kommuner kan Upplands-Bro utveckla sitt arbete med avfallshanteringen i kommunen.

Åtgärder för att uppnå målet

- Utveckla samarbete och erfarenhetsutbyte med grannkommuner på avfallsområdet.
- Delta i gemensamma projekt och kampanjer med andra kommuner.
- Samverka med andra aktörer för att hitta bra lösningar för avfallshantering.

Uppföljning och nyckeltal

Uppföljning sker genom kontroll av att planerade åtgärder har utförts.